

сать най-черни спомени отъ турския режимъ, за да се напоятъ съ непримирима умраза къмъ него и съ неизчерпаема енергия за прѣмахването му. Отъ тукъ и първата сливенска емиграция отъ политически характеръ. Първъ неинъ центъръ става Брашовъ, подобно на Букурещъ, Браила, Бѣлградъ и Одеса до по-ново врѣме.

Селимински слѣдъ завръщането си отъ Гърция прѣзъ Италия и Австрия, спира въ Брашово, дѣто се стекли много сливенци, които „избѣгали отъ турския ножъ“. Той прѣстоялъ тамъ цѣли двѣ години, и ето що пише по тоя случай: „духътъ на свободата влияеше върху менъ, както и върху другитѣ българи, които прѣслѣдвани отъ турцитѣ, бѣха принудени да напуснатъ отечеството си. Прѣдъ видъ на тѣзи обстоятелства, за пръвъ пжтъ говорихъ тамъ (въ Брашовъ, 1825 г.), че за да се приготви нашия народъ за по-щастливо бждаше *необходимо е да се организира цѣлия народъ*, та така хармонично да се движи къмъ своята завѣтна цѣль — свободата, която изгубихме прѣди петъ вѣка. Сънародницитѣ ми, у които възбудихъ тая идея, ми прѣдложиха да се установя въ гр. Сливенъ, *та отъ тамъ да почнемъ организирането на народа*; най-малкото, което се надѣвахме да получимъ, бѣше да вдѣхнемъ свободолюбиви идеи въ сърцето на нашия народъ. Тогава, като имахъ прѣдъ видъ изречението на Демокрита: смѣлостъта е начало на дѣлата, а сждбата води къмъ края, рѣшихъ и заминахъ за Сливенъ.“

Ето идеитѣ на единъ „християнинъ“, който е нѣмалъ-нужда отъ трудоветѣ на *Венелина*, за да разбере, че е българинъ. . . . Замисленото въ Брашовъ е важно, защото съ него се освѣтлява вървежа на едно неудържимо съзнание и плана за неговитѣ вече организирани, масови прояви. Но важното е, че българитѣ въ Брашовъ избиратъ *Сливенъ* за поприще на едно просвѣтяване, за центъръ на бждащето българско подигане.

И дѣйствително, въ 1825 г. въ Сливенъ се основава *първото българско общество за „народни работи“*.

Прѣди да видимъ самото „общество“ или „комитетъ“, нека се запознаемъ съ битието на тоя сливенецъ, който е билъ водителъ на българската емиграция въ Брашовъ, „завѣраджия“ и внушителъ на идеята за първата българска училищна книга и първото българско общество. Въпросътъ е за *Андонъ Ивановъ*.

Въ Сливенъ тоя българинъ е билъ извѣстенъ съ името *Андонъ Ивановъ Камбуруолу*. Най-извѣстенъ е, обаче, съ погърченото име *Антонъ Иоану*, а на книги се е подписвалъ *Антонъ Ивановичъ*¹⁾.

¹⁾ Ср. Бълг. Книгописъ : Антоніова Йоанновича. Мсб., IX, 23.